

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Anny Markovej a členiek senátu JUDr. Júlie Horskej a JUDr. Dariny Ličkovej v právnej veci žalobcu: **I. (predtým N.), a.s.**, J.X., B., IČO: X., zastúpeného advokátkou JUDr. D.M., B.X., B. proti žalovanému: **J.J.**, bytom V.X., S., zastúpeného advokátkou JUDr. A.M., M.X., H., **o zaplatenie 65 361,80 Sk s prísl.**, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 19. februára 2007, č. k. 7 Cb 1/2006-390, takto

r o z h o d o l:

Napadnutý rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 19. februára 2007, č. k. 7 Cb 1/2006-390 sa **p o t v r d z u j e**.

Žalovanému sa náhrada trov odvolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e:

Krajský súd v Košiciach napadnutým rozsudkom zamietol návrh žalobcu o zaplatenie istiny 65 361,80 Sk s prísl. Súčasne uložil žalobcovi povinnosť zaplatiť žalovanému na účet právnej zástupkyne 26 188 Sk náhrady trov konania.

Podľa odôvodnenia rozhodnutia účastníci konania uzavreli 1. augusta 1996 zmluvu o obchodnom zastúpení podľa § 652 Obchodného zákonníka na dobu neurčitú, na základe ktorej sa žalovaný zviazal poskytovať sprostredkovateľské služby. Zmluva bola žalobcom 31. marca 1998 bez uvedenia dôvodov jednostranne zrušená. Žalobca podľa článku 6.4 písm. e/ a Príručky obchodnej služby (ďalej len POS) žiadal voči žalobcovi vrátiť províziu za zrušené poistné zmluvy ako právny následok ukončenia zmluvy o obchodnom zastúpení. Pretože žalovaný namietal, že POS mu nebola odovzdaná pri uzatvorení zmluvy, súd vykonal dokazovanie, či POS bola odovzdaná žalovanému a teda či tvorila nedeliteľnú súčasť zmluvy tak ako je to uvedené v článku I bod 1.1 zmluvy. Po vykonanom dokazovaní výpoveďami svedkov ako aj z obsahu spisu Krajského súdu v Prešove, spisovej značky 7 Cb 7/03 v spojení s rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 7 Obo 408/04 dospel k rozhodnutiu, že žalobcovi nevzniklo právo na vrátenie provízie za zrušené poistné podľa článku 6/6/4 zmluvy. V tejto časti je dohoda o vrátení ziskateľskej provízie žalobcovi v prípade, ak neuhradí poistený žalobcovi ako poisťovateľovi poistné za prvých 25 mesiacov v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku, ktorý podľa § 265 Obchodného zákonníka nepožíva právnu ochranu. Mal za to, že uvedená dohoda o vrátení provízie za sprostredkovanie poistných zmlúv je šikanou. V tomto období už obchodný zástupca nemá možnosť vplývať na osobu, s ktorou poistnú zmluvu uzavrel, aby uhrádzala ďalšie poistné. Z toho dôvodu aj v prípade, ak by bolo preukázané, že dohoda podľa bodu 6 všeobecných podmienok bola súčasťou zmluvy, tak by takejto dohode za daných podmienok nepriznal právnu ochranu. Preto žalobu ako nedôvodnú zamietol.

O náhrade trov konania rozhodol s poukazom na ustanovenie § 142 ods. 1 O.s.p. a úspešnosti žalovaného v konaní.

Proti tomuto rozhodnutiu podal žalobca odvolanie. Namietal, že rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Poukázal na ustanovenie § 273 ods. 1 Obchodného zákonníka, kedy časť obsahu zmluvy je možné určiť aj odkazom na všeobecné obchodné podmienky, ktoré sú stranám uzatvárajúcim zmluvu známe alebo k návrhu priložené. Z výpovede svedkov, ktorí sa zúčastnili ako záujemcovia školenia v dňoch 7. až 12. júla 2003 spolu so žalovaným, vyplynulo, že boli oboznámení s podmienkami vrátenia provízií v prípade zrušenia poistných zmlúv nezaplatením poistného za prvých 25 mesiacov trvania zmluvy, a preto sa stala súčasťou zmluvy o obchodnom zastúpení. Zo zmluvy a z príručky jasne vyplýva, že k vyplateniu provízie dochádza už v prípade sprostredkovania uzatvorenia poistnej zmluvy, teda vopred. Mechanizmus

vyplácania, ponechania a vrátenia ziskateľských provízií bol dojednaný slobodne a nie za jednostranne nevýhodných podmienok. Je vyvážený a je odôvodnený osobitnými črtami podnikateľského odvetvia. Žalovaný o týchto podmienkach vedel, súhlasil s nimi, čo potvrdil podpisom zmluvy. Dohoda, že za odplatné plnenie sa bude považovať len plnenie vykazujúce vopred určené znaky, plne zodpovedá zmluvnej autonómii zúčastnených strán, ktorá má prednosť pred dispozitívnymi ustanoveniami Obchodného zákonníka. Závazok účastníka zmluvného vzťahu vrátiť poskytnuté plnenie nie je v rozpore so žiadnym právnym predpisom ani s morálnym cítením spoločnosti, a to ani v prípade, že sa týka obdobia po zániku obchodného vzťahu medzi účastníkmi. Logickým výkladom článku 6.4 zmluvy ako celku je treba chápať ako právo, ktoré zostáva v platnosti aj po ukončení zmluvy. Žiadal, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil alebo ho zmenil a žalobe v celom rozsahu vrátane trov konania vyhovel.

Žalovaný vo svojom vyjadrení k odvolaniu žiadal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdiť ako vecne správny. Uviedol, že v konaní bolo dostatočne preukázané, že POS nebola nedeliteľnou súčasťou sprostredkovateľskej a mandátnej zmluvy, že žalovaný nebol s ňou oboznámený ani na úvodnom školení, ktoré uskutočnil žalobca a že sa s ňou oboznámil až začiatkom nasledujúceho roka po podpísaní zmluvy, a teda aj s povinnosťou vrátiť províziu. Má za to, že táto časť zmluvy nie je platná.

Na odvolacie pojednávanie sa napriek riadnemu a včasnému predvolaniu nedostavili zástupcovia účastníkov. Svoju neúčasť neospravedlnili. Odvolací súd preto vec prejednal a rozhodol v neprítomnosti účastníkov zmysle § 101 ods. 2 O.s.p.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) prejednal vec v medziach odvolania podľa § 212 ods. 1 O.s.p. a § 214 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné.

Žalobca svoje právo na vrátenie poskytnutej provízie v sume 65 361,08 Sk v súvislosti so zrušením zmluvy odvodzuje zo zmluvy, označenej ako „Sprostredkovateľská a mandátna zmluva“, ktorú uzavrel so žalovaným 1. augusta 1996 a z obchodných podmienok, označených ako „Príručka obchodnej služby“ (ďalej len POS) a to článku II. - Systém provízií spoločnosti, bod 6. - Zarobená provízia a odňatie provízie. V zmysle uvedeného článku musí sprostredkovateľ vrátiť ziskateľskú províziu v prípade skončenia platnosti poisťnej zmluvy, ktorú uzavrel žalobca na základe sprostredkovateľskej činnosti s treťou osobou, pred skončením 25-mesačného obdobia, alebo ak tretia osoba nezaplatila poisťné v plnej výške.

Je nepochybné, že Obchodný zákonník v ustanovení § 273 ods. 1 pripúšťa, aby podrobnejšie upravené práva a povinnosti zmluvných strán obsahovali osobitné zmluvné dojednania, ktoré majú charakter ustálených pravidiel a majú dlhodobejší charakter. Obsah týchto pravidiel nemusí byť súčasne obsahom zmluvy, a preto sa tým urýchljuje kontraktačný proces. V prejednávanej veci ide o podmienky, ktoré sa uplatňujú len v určitom obchodnom vzťahu, a preto nemajú charakter všeobecne známych obchodných podmienok. Preto podľa § 273 ods. 1 Obchodného zákonníka sa vyžaduje, aby zmluvné strany s týmito podmienkami vyjadrili súhlas, aby boli zmluvným stranám známe alebo aby boli k návrhu zmluvy priložené.

Obchodné podmienky vypracoval jednostranne žalobca. Žalobca so žalovaným pred uzavretím predmetnej zmluvy nebol v dlhodobom obchodnom vzťahu. Preto vzhľadom na existenciu sporu je rozhodné, aby žalobca, ktorý sa znalosti obchodných podmienok dovoľáva preukázať, že obchodné podmienky sa stali súčasťou zmluvy a že boli druhému účastníkovi známe. Za tým účelom súd prvého stupňa vykonal rozsiahle dokazovanie svedeckými výpoveďami, ktoré navrhol žalobca i žalovaný. V napadnutom rozhodnutí sú uvedené podrobné výpovede svedkov (Z.S., M.N., D.V., Mgr. M.L.), na ktoré odvolací súd poukazuje. Výpovede neobsahovali zhodu v tom, že žalobca účastníkov zmluvy o sprostredkovaní oboznámil s celým znením podmienok uvedenými v POS a že tieto im boli odovzdávané pri podpísaní zmluvy o sprostredkovaní.

Z obsahu jednotlivých výpovedí nevyplývalo a teda jednoznačne nebolo žalobcom preukázané, že obchodné podmienky žalovaný obdržal súčasne s uzavretím zmluvy alebo že mu boli dobre známe pred uzavretím zmluvy. Odvolací súd sa preto stotožnil s právnym názorom súdu prvého stupňa v tom, že žalobca nemá právo z týchto podmienok uplatňovať voči žalovanému žiadne plnenie, teda nemá právo na vrátenie provízií tak, ako je to uvedené v kapitole II. bod 6 POS.

Naviac je potrebné poznamenať, že časť o obchodných podmienkach nie je jasne a zrozumiteľne definovaná. V článku 1 zmluvy z 1. augusta 1996 je uvedené, že obchodný zástupca bude poskytovať služby podľa zmluvy, pravidiel, inštrukcií, nariadení popisov, predmetu činnosti a školiacich materiálov, ako sú stanovené v Príručke obchodnej služby (ďalej len POS) tak, ako ho vydá spoločnosť a podľa Obchodného zákonníka. Z gramatického výkladu tejto časti zmluvy je možné jednoznačne určiť, že v čase uzavretia zmluvy posledná verzia príručky obchodnej služby ešte nebola vydaná. Ďalšia veta „Posledná verzia POS spoločnosti tvorí neoddeliteľnú súčasť tejto zmluvy. Spoločnosť má výlučné

právo kedykoľvek aktualizovať POS“ však naznačuje, že obchodné podmienky už boli vydané v čase uzavretia zmluvy, avšak s tým, že bez súhlasu zmluvnej strany ich môže druhá zmluvná strana kedykoľvek zmeniť. Ak obchodné podmienky sú súčasťou zmluvy, ich znenie v čase uzavretia zmluvy musí byť druhým účastníkom známe a s uzavretím zmluvy v celom rozsahu, teda aj podmienok upravených v prílohe zmluvy, zmluvná strana vyjadrila súhlas. Uvedené ustanovenie však obsahuje vzdanie sa práva sprostredkovateľa do budúcnosti prejednať a odsúhlasiť zmenu podmienok obchodných zmluvy, čo je neprípustné.

Najvyšší súd Slovenskej republiky z uvedeného dôvodu napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa ako vecne správne podľa § 219 O.s.p. potvrdil.

Žalovaný mal odvolacom konaní úspech, má preto podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p. právo na náhradu trov odvolacieho konania. V odvolacom konaní žalovaný si žiadne trovy neuplatnil, a preto odvolací súd mu náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

Poučenie: Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave 7. augusta 2008

JUDr. Anna Marková, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Michaela Szöcsová

